

ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΣΩΣΗ ΤΟΥ ΦΙΞ

Σε ένα νοητό ταξίδι από την Τέιτ Γκάλερι του Λονδίνου μέχρι το εργοστάσιο της FIAT (Lingotto) στο Τορίνο και από το πανεπιστήμιο της Θεσσαλίας μέχρι το Γκάτζι, προσκάλεσε τους παρευρισκόμενους ο αρχιτέκτων **Α.Μ.Κωτσιόπουλος**, καθηγητής ΑΠΘ, παρουσιάζοντας παραδείγματα προς μίμηση σε ό, τι αφορά την αξιοποίηση της βιομηχανικής κληρονομιάς.

ΜΕΡΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΟΙΚΟ-ΜΟΥΣΕΙΟΥ;

Τις δραστηριότητες της 4ης Εφορείας Νεοτέρων Μνημείων (ΕΝΜ) για τη διάσωση του ΦΙΞ παρουσίασε από την πλευρά της η αρχιτέκτων **Ο. Τραγανού-Δελιγιάννη** (Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων Κεντρικής Μακεδονίας ΥΠΠΟ), υπενθυμίζοντας ότι εν έτει 1994 η Ε.Ν.Μ. χαρακτήρισε το συγκρότημα ως έργο τέχνης εξαιρετικού ενδιαφέροντος και το κήρυξε διατηρητέο μνημείο βιομηχανικής κληρονομιάς. **Συνολικά είχαν τότε χαρακτηριστεί ως διατηρητέα ιστορικά μνημεία 19 κτίρια, τα 18 με τον τεχνολογικό εξοπλισμό τους.** Όμως, το 2003, το ΥΠΠΟ αποχαρακτήρισε σημαντικά τμήματα του συγκροτήματος, προστατεύοντάς τα μόνο ως προς το κέλυφός τους και όχι το εσωτερικό τους.

Σήμερα, πάντως, **η ΕΝΜ ενδέχεται να καταθέσει πρόταση για τη συμπερίληψη και τμήματος του συγκροτήματος ΦΙΞ στο δίκτυο «Οικο-μουσείων» που δημιουργείται στην Ευρώπη**, στο πλαίσιο του κοινοτικού προγράμματος «Πολιτισμός 2000», με στόχο την προστασία της παράκτιας βιομηχανικής κληρονομιάς. Στον σχεδιασμό του δικτύου, που ξεκίνησε το 2003 και αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2006, μετέχουν φορείς από την Ιταλία, την Ισπανία, τη Γαλλία, τη Φιλανδία, τη Ρουμανία, την Πορτογαλία κ.ά. Σύμφωνα με την κα Τραγανού, **το «Οικο-μουσείο Θερμαϊκού» προτείνεται να καλύψει την περιοχή από τις αλυκές του Αγγελοχωρίου, μέχρι εκείνες του Κίτρους**, περιλαμβάνοντας τμήμα των μύλων Αλλατίνη, του λιμανιού της Θεσσαλονίκης και των βυρσοδεψείων. Στο ελληνικό οικο-μουσείο του Θερμαϊκού, που θα περιλάβει μνημεία και επισκέψιμους χώρους με τεχνολογικό και βιομηχανικό ενδιαφέρον, δεν αποκλείεται να ενταχθεί τελικά και ένα μέρος του ΦΙΞ, με δεδομένο ότι το εν λόγω συγκρότημα είναι -κατά την κα Τραγανού- το παλαιότερο, μεγαλύτερο, πληρέστερο και σημαντικότερο του είδους στη χώρα μας.

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑ ΓΙΑ ΛΥΣΕΙΣ

Την εκτίμηση ότι στο θέμα του ΦΙΞ αναζητείται πεδίο σύγκλισης ανάμεσα σε δύο διαφορετικές λογικές, αυτές της πολιτιστικής κληρονομιάς-κοινωνικού αγαθού και της ιδιωτικής επιχειρηματικότητας, διατύπωσε από την πλευρά της η ιστορικός **Χ.Αγριαντώνη**, καθηγήτρια Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και πρόεδρος του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Επιτροπής για τη Διατήρηση της Βιομηχανικής Κληρονομιάς (ΤΙCCH), τονίζοντας ότι κάποια στιγμή θα πρέπει να υπάρξει ένας φορέας που θα αποφασίσει για την ισορροπία ανάμεσα στις διάφορες χρήσεις.

«Υπάρχουν σήμερα περιθώρια σύγκλισης-λύσης, υπό την προϋπόθεση του αμοιβαίου σεβασμού. Πάντως, οι όποιες λύσεις δεν μπορούν παρά να εντάσσονται στη λογική της στρατηγικής ανάπτυξης της πόλης», σημείωσε η ομιλήτρια, τονίζοντας ότι, σε μια εποχή που οι πόλεις στο διεθνές περιβάλλον «πουλάνε» ταυτότητα και ιστορική φυσιογνωμία, **«η Θεσσαλονίκη είναι σε θέση να αναγνωρίσει τη βιομηχανική της κληρονομιάς ως θεμελιακό στοιχείο της ταυτότητάς της».**

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΝΩΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ- ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ

Τον αγώνα δρόμου για τη διάσωση του ΦΙΞ, στον οποίο αποδύθηκαν επί χρόνια με συνεχείς προσφυγές οι ενώσεις ενεργών πολιτών της Θεσσαλονίκης, σκιαγράφησαν κατά τις παρεμβάσεις τους στην ημερίδα οι **Βασίλης Κονιόρδος** (από την πλευρά της Ελληνικής Εταιρίας για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς/πάρτημα Θεσσαλονίκης) και Αθηνά Κοτσάμπαση (εκπροσωπώντας την Ένωση Πολιτών Θεσσαλονίκης).

Οι παρεμβαίνοντες υπενθύμισαν ότι δύο χρόνια πριν, το 2003, το ΥΠΠΟ αποχαρακτήρισε σημαντικά τμήματα του συγκροτήματος και τα προστάτεψε μόνο ως προς το κέλυφός τους, γεγονός που εμπειρίε τον κίνδυνο να καταστραφεί ο σπάνιος πλούτος των αρχιτεκτονικών και τεχνολογικών στοιχείων στο εσωτερικό των κτιρίων του συγκροτήματος. Για το θέμα αυτό έγινε προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας κατά της απόφασης του ΥΠΠΟ, από την Ελληνική Εταιρεία και την Ένωση Πολιτών. **Πριν από λίγες ημέρες, το Συμβούλιο της Επικρατείας αποφάνθηκε υπέρ**

Το ΦΙΞ διά χειρός Γιάννη Βούρου

της προσφυγής και εισηγήθηκε την ακύρωση της εν λόγω απόφασης. Ως εκ τούτου, έχει επανέλθει πλέον το προηγούμενο καθεστώς προστασίας, σύμφωνα με το οποίο το συγκρότημα προστατεύεται συνολικά (κτίρια και μηχανολογικός εξοπλισμός). **Πάγια θέση των δύο ενώσεων είναι ότι το κτίριο, ως δημόσιο αγαθό, θα έπρεπε να εξαγοραστεί από τον δημόσιο ή τον δήμο** και από εκεί και πέρα να αποφασιστούν χρήσεις συμβατές με τον χαρακτήρα του.

Από την πλευρά τους, οι εκπρόσωποι των ιδιοκτητών έθεσαν τα ζητήματα που ανακύπτουν από τη μη δυνατότητά τους να εκμεταλλευτούν επενδυτικά τα κτίρια, αν και έχουν καταβάλει το οικονομικό τίμημα για την απόκτησή τους. Εκ των συνιδιοκτητών, ο **Αλέξανδρος Καλαντζής** εξέφρασε την απορία του σχετικά με το πού θα βρεθούν τα απαιτούμενα χρήματα για την αξιοποίηση του συγκροτήματος (υπολογίζεται -κατά τον ίδιο- ότι **απαιτούνται περί τα 100 εκατ. ευρώ** για την αναπαλαίωση των υφιστάμενων κτιρίων και την προσθήκη νέων, όσων επιτρέπει ο συντελεστής δόμησης). **«Σε κάθε περίπτωση, είναι απαραίτητη η προσέγγιση των ιδιοκτητών με τους φορείς και την πολιτεία**, για να βρεθεί επιτέλους μια κοινή συνισταμένη», τόνισε ο κ.Καλαντζής.

Συνιδιοκτήτης επίσης, ο **Νίκος Ζαφειρίδης** υπενθύμισε ότι οι ιδιοκτήτες είχαν υποβάλει το 1989 αίτηση για επαναλειτουργία του κτιρίου ως εργοστασίου, η οποία και απερρίφθη από τις αρμόδιες υπηρεσίες. **«Αν η πρότασή μας είχε γίνει αποδεκτή τότε, το ΦΙΞ δεν θα ήταν στην κατάσταση που είναι σήμερα, καταδικασμένο σε αργό θάνατο.** Τώρα, το κτίσμα θέλει πάρα πολλά χρήματα για να συντηρηθεί, ενώ τότε ήταν έτοιμο για λειτουργία», υπογράμμισε ο κ.Ζαφειρίδης και κάλεσε το κράτος να σεβαστεί τον μόχθο των ιδιοκτητών.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Χρήσιμη ανταλλαγή απόψεων για τις μελλοντικές προοπτικές συντήρησης και αξιοποίησης του βιομηχανικού συγκροτήματος πραγματοποιήθηκε κατά το δεύτερο μέρος της εκδήλωσης, στο πλαίσιο στρογγυλής τράπεζας, με τη συμμετοχή του γενικού διευθυντή του υπουργείου Μακεδονίας-Θράκης, **Κ.Παρθενόπουλου**, του αντιδημάρχου Αρχιτεκτονικού, **Νίκου Ταχιάου**, της προϊσταμένης της ΕΝΜ/ΚΜ ΥΠΠΟ, **Ε. Καμπούρη**, της προϊσταμένης υπηρεσιών του Οργανισμού Ρυθμιστικού **Μ. Κηπουρού**, του προέδρου του ΣΑΘ, **Κ. Μπελιμπασάκη** και της **Β.Μεταλληνού**, μέλους της μόνιμης επιτροπής Αρχιτεκτονικών Θεμάτων του ΤΕΕ/ΤΚΜ. Τη στρογγυλή τράπεζα συντόνισε ο πρόεδρος του ΤΕΕ/ΤΚΜ, **Σάκης Τζακόπουλος.**

Αναλυτικότερα, την εκτίμηση ότι η ελληνική πολιτεία και κοινωνία δεν είναι έτοιμες για την αντιμετώπιση του ζητήματος, διατύπωσε η Καμπούρη, τονίζοντας ότι «η πολιτεία δείχνει αδυναμία συμβολής στην οικονομική, χωροταξική και πολεοδομική διαχείριση κοινωνικών αγαθών που ανήκουν σε ιδιώτες». Η κα Καμπούρη εξέφρασε ακόμη την πεποίθηση ότι **το μέτρο της απαλλοτρίωσης του μνημείου από το δημόσιο είναι σχεδόν ανέφικτο, δεδομένου ότι ήδη εκκρεμούν περί τις 800 αποφάσεις αυτού του είδους, αρκετών εκατομμυρίων ευρώ έκαστη.** Η ίδια τόνισε ότι οι λίγες απόπειρες εξαγοράς μνημείων από το ΥΠΠΟ (πχ, ΥΦΑΝΕΤ, κτίριο ιταλικού προξενείου), δεν τελεσφόρησαν. Παράλληλα, η κ. Καμπούρη εμφανίστηκε θετική ως προς την πρό-

Συνέχεια στη σελίδα 6